

# סקירות אמנותיות-ספרותיות

ש. כן-ציון (גוטמן)

הנוער — הפקר הוא

לא טוב כשורות הנוער, נראה, שזה הנהו מופקר. וכל הרוצה בא ונושל את אשר דרוש לו. ולא בכדי היא מלחמת מפלגה זו או אחרת, האוזרת כל כוחותיה ועל ידי סיסמאות ריקות ונכובות, מושכת את מיטב הנוער, ומעבירה אותו על דעתו. לא בכדי הדבר. אך עצם העוברת, שהנוער נפתח, והולך שולל אחר כל הדוגמניות המפלגתיות הנכונה מזה, וכרוך הוא אחר כל מיני שעשועי-רחוב, שאין אתם ולא כלום, — מוכיח על מהותו של הנוער כזמננו.

באים להצביע: גם אצל אומות העולם אין המצב טוב מזה. ומתפלג אני על כך. וכי באמת יכולים אנו במצבנו הנוכחי להרמות לאותם העמים, המעורים בקרקע? לא ולא. הנוער שלנו ריק הוא. וכי מהו נוער באין לו אידיאלים תרבותיים-רוחניים? מה יהא פרצוף חברתנו מחר, באם הנוער ימשיך את דרכו, לא-דרך, ויתחנך לאותה תפלות החיים, שאין עמה ולא כלום.

סימן רע הוא לדור שלם של נעורים, שלא מצא לו בעצמו דרך לרוחניות, שוותר על שעור-קוסמתו, על מעינות הרוח, וכחר, באשר בחר... זה יכול היה לבוא אך ורק בשל התרוקנות החלפיות של הנשמה וגוון הכוחות היוצרים בדרך, של ירידת בית הספר וירידת החברה בכלל.

ג. ט.

כאמנות ובספרות

כל ספוריו של שמואל יוסף ענגון: — בהוצאת 'שוקן קומנדיס גולדשטאם אויף אקציון' ברלין תרצ"א. יצאו ארבעה כרכים בכריכת בד מהודרת של כל ספורי ש"י ענגון. כרך ראשון: הכנסת לכה: שירדוקין. כרך שני: הכנסת לכה: נישואין, כרך שלישי: מאו ומעתה: הנדח. והיה העקוב ל'מישור. פולין. שנים עשר ספורים קטנים. (אגדת הסופר, מעלות ומורדות, יתום ואלמנה, צפורי, ש"ס של בית זקני ז"ל, שני זוגות, השנים הטובות, בריית אהבה, מעשה רבי יוסף. לבב אנוש, עגנונת, מעשה רבי גדיאל התינוק). כרך רביעי: ספורי אהבים: ברמי ימיה. בנעוריו ובזקניו. גבעת החול. אחות. עובדיה. בעל מוס. כפורים. חופת דודים.

כתבי שאול משרניחובסקי: — בהוצאת ועד היוכל יצאו כל עשרה כרכים כתבי המשורר שאול משרניחובסקי, המוגשים למשורר לחג יובלו. כרך ראשון: שירים (תרנ"ב — תר"ע); כרך שני: שירים (תרע"ד — תרפ"ג); כרך שלישי: שירים (תרפ"ד — תרפ"ט); כרך רביעי: קלוליה (תרגום); כרך חמישי: מחזות; כרך ששי: ספורים; כרך שביעי: ספורים; כרך שמיני: איליאס, חלק ראשון; כרך תשיעי: איליאס, חלק שני; הכרך העשירי: ריינקה שועל (תרגום).

— תערוכות. בקשר עם חג הכוכבים בחיפה סדרה אגודת האמנים באולמי התכניון, בחיפה, תערוכת ציורים בשמן, צבעי-מים ורשומים. השתתפו בה כשלושים ציירים, אשר הציגו את מיטב עבודותיהם. כמה מן הציורים המוצגים נרכשו עבור המוזיאון וע"י פרטים. הציירת שולמית ווישנברג הציגה כששים ציורים בשמן וצבע מים באולמי 'בצלאל', בירושלים. באולמי 'בצלאל' תסודר עתה תערוכת עבודותיו של פרופ. ל. פסטורניק למלאות לו שמונים שנה.

נתקבלו למערכת:

נבו — מאת רחל. שירים אחרונים. הוצאת 'דבר' תל-אביב, תרצ"ב.

יובל — מאת אנדה פינקרפלד. שירים. הוצאת 'דבר' תל-אביב, תרצ"ב.

הפרובלימות היסודיות של המרכסיזם. — מאת ג. פלכנוב. חוברת א' ב' עם הקדמה לתרגום העברי מאת מ. נדל. הוצאת ספרים ע"ש מרכס-אנגלס.

מגנני ירושלים חוברת כ"ה — חוברת היוכל כוללת ארבעה מכתבים (הרב ר' חיים בן עמר, הרב ר' שבתאי אלחנן, והרב ר' חיים ווינשורה) עם מבוא והערות מאת ד"ר יעקב נכט, בהוצאת פנחס בן צבי גריבסקי, ירושלים.

— ר' אליהו גורל, — ליום השלשים לפטירתו. יצא לאור ע"י פנחס בן צבי גריבסקי, ירושלים.

— 'גרמים', — עתון לספרות, לעניני החיים, לחנוך ולמדע עברי, יוצא לאור ע"י קבוצת סופרים עברים בווילנה.

— התור, — שבועון מזרחי, מופיע בירושלים. המו"ל: הסתדרות המזרחי.

— מאזנים — שבועון לספרות, לבקורת ולדרכי אמנות יוצא על ידי אגודת הסופרים העברים בארץ ישראל.

נפש — יסוד המרי. חיים — מיסוד הצער. ועל פני השמש — אידיליה ומי-חשלות. נכנס אדם לשרה הספרות העברית בצניעות, ויחד לו פנה בכשתה וכשרון, ונצטרף לשרת הקליסקנים העכרים.

ימי גאות זוהר לחבורה האודיסאית. וש. כן-ציון מתהלך בתוכה ורנת היצירה כנפשו. והאיש כולו עצמויות: עצמויות שבראה, שבסגנון, שכדמויונות ואפילו שבהוראה:

תרבות לשונית גבוהה לתלמידיו, הפראת הנפש, צהצוח הניב העברי בכתבים, מקוריות המתרחקת מן החדש והשכלוני, התרוממות ומעוף גלוי גזיזים נפשיים-יצירתיים — ישרה הדרך והאדם נאמן לעצמו.

כאן, בארץ, חרג ממסגרתו, התלהבות, רצון לצעוד עם הרוח, נעורית-תחיה — הוציאהו מעולמו המבוזר ומתחומיו. וישאהו דמוינו להתערות במציאות החדשה, וימרוד בעצמו — וישם.

והחדש — אורח-לא-אורח, והמהלך בדרך המלך הרחבה תעה בנפתוליו השבילים. רמז מקסם על הפסגה — ויטפס האיש בכל כחו.

ויקרים המעפלים האלה! יקרים כהישגים לכל אשר לב לו לחוש בפעימת יצר-כבושים, בהתנערות לקראת 'בראשית' בלי שקול מסוכת של הכחות — נעורים נצחיים אשר

לנפש הומיה.

והפסגות רחוקות ומעולפות.

באה מרידות והתכנסות.

בא המות.

ת.נ.צ.ב.ה.

י. ש.

תשורת עם למשורר

לא סוגה בשושנים היתה ראשית דרכו היצירתית של המשורר שאול משרניחובסקי בספרותנו. זמירתו לא עיבה לאון שלישי הספרות בימים ההם. נסוץ המחשבה העברית בימים ההם אחר-העם כתב: השתפכות הנפש על הדר השבע וגוועם האהבה וכדומה — יבקש לו כל החפץ בלשונות העמים וימצאנה במדה מספקת. (תעורת 'השלח') זו היתה מעין חומת-סין שחוקמה על דרכו של המשורר שגכנס לספרותנו כצפרת כרמים קלילה ורבתי-גוונים, וכצפור דרוו מרנינה בין עפאים.

אך משרניחובסקי נצח. כי סוף האמת לנצח תמיד. ומשרניחובסקי הוא כשרון-אמת, לשרון פבעי, וכשם שאי-אפשר לעצור בעד הרוח המתנשאת ביבשה. עוקרת וסוערת, המתנשאת על פני ים ומכה גלים זועפים — כך לא תעצור את שפעת הומיות המתנשאים מאליהם מעל סיתרי-כנור הלבב של המשורר — משורר האמת, המחונן באותו כשרון אלהי, — חלק אליה ממעל.

משרניחובסקי נצח. ונצחונו הוא נצחון האהבה והנעורים, החיים וקיימים לעד. ואף אם אי-ישם נשמעת גם היום דעה מעין זו של אחר-העם בזמנו. נחשבת היא מכל אופן לדעה נאסרת.

משרניחובסקי חדש את פני ספרותנו. הוא הכניס לספרותנו את האידיליות, סוג ספרות שלא היה עוד בספרותנו — את כלילי-הטונישות, פסגת האמנות בסכניקה הפיוטית. משרניחובסקי כתב בלדות מצוינות, מלאות חן ויוו. הוא גם הכניס אותנו לשלשין השירה הקלסית, הוא הרגם את לונגללו, שקספיר, נישא, ועל כלם את הומירוס, האפוסים הבבליים ועוד ועוד, קניג-ירוח נצחיים, מאר היצירה האנושית.

משרניחובסקי נצח, ומה טוב כי גם עתה אחרי ארבעים שנות יצירה פוריה עומד הוא צעיר ורענן, מלא לשד ואון וחורז מחדש מנגינות אהבה ויקרות, שירי סבע הדורים, פואימות, בלדות, אידיליות, וכל טוב פיוטי במנאו, במעמקי-לבבו.

התשורה המוגשת לו עתה בעשרה כרכים, היא קודם כל תשורה לעם עצמו. אוצר בלום.

צ. ק.